

Bet. o. lovf. vedr. dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder

Til lovforslag nr. L 169. Betænkning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 26. maj 2004

Betænkning

over

Forslag til lov om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder (sameksistensloven)

[af fødevareministeren (Mariann Fischer Boel)]

1. Ændringsforslag

Fødevareministeren har stillet 9 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 19. februar 2004 og var til 1. behandling den 12. marts 2004. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Fødevareudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 9 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og fødevareministeren sendte den 10. december 2003 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 310. Den 27. februar 2004 sendte fødevareministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Udvalget afholdt endvidere den 11. maj 2004 en offentlig høring om erfaringer med sameksistens mellem genetisk modificerede afgrøder og konventionelle og økologiske afgrøder.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Danmarks Biavlforening,
Forbrugerrådet,
Organisationen mod Gensplejsede Fødevarer,
og

Økologisk Landsforening.

Fødevareministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Forbrugerrådet mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 57 spørgsmål til fødevareministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (S, V, KF, SF og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

S', V's, KF's, SF's og RV's medlemmer af udvalget støtter lovforslaget med de stillede ændringsforslag under henvisning til aftalen af 25. maj 2004 mellem Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) vedrørende lov om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder, der lyder som følger:

»Aftale vedrørende lov om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder

Forbrugernes og landmændenes valgfrihed skal sikres. Det skal ske gennem regler for sam-

eksistens mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske afgrøder.

Med aftalen og loven udformer og implementerer Danmark som det første europæiske land en model for sameksistens.

Den danske model bygger, med udgangspunkt i forsigtighedsprincippet, på følgende elementer:

- Brugeren af genetisk modificerede afgrøder har ansvaret for at undgå spredning,
- Regulering sker på et fagligt grundlag.

Forligspartierne er opmærksomme på, at der er tale om et område, som ikke er reguleret i dag. Forligspartierne drøfter derfor udstedelsen af regler i medfør af loven. Forligspartierne lægger endvidere vægt på, at den danske model fremtidssikres gennem en løbende tilpasning til de faktiske behov. Forligspartierne er enige om, at en evaluering af den danske model finder sted første gang to år efter ikrafttræden af lov om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder.

Sameksistens mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske afgrøder har stigende aktualitet i EU. Danmark vil med udgangspunkt i den danske model fortsat arbejde for fælles EU-regler for sameksistens.

Lov om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder

Dyrkningsbidrag

Der indføres et dyrkningsbidrag på 100 kr. pr. hektar årligt. Dyrkningsbidraget pålægges dyrkeren af genetisk modificerede afgrøder og vil blive anvendt til dækning af de med kompensationsordningen forbundne omkostninger. Dyrkningsbidraget fritager ikke dyrkere af genetisk modificerede afgrøder for erstatningsansvar.

Kompensation

Der indføres en kompensationsordning for økonomiske tab som følge af utilsigtet forekomst af gmo'er.

Kompensationsordningen omfatter tab, der må antages at være en følge af dyrkning af genetisk modificerede afgrøder.

Økologer, der uforskyldt oplever økonomiske tab forårsaget af gmo-forurenede såsæd, kan gøre krav på kompensation, uanset om der er dyrket

genetisk modificerede afgrøder i nærheden. Endvidere dækkes tab i forbindelse med krav om genomlægning.

Kompensation udbetales uden bagatelgrænse. Udgifter til prøvetagning og analyse udlægges af ansøger. Såfremt kompensationskravet imødekommes, dækkes disse udgifter.

Plantedirektoratet vil altid søge at inddrive udbetalte kompensationsbeløb hos skadevolderne.

Kompensationsordningen dækker tabstyper, som kan forudses på nuværende tidspunkt på baggrund af den eksisterende viden på området. Det anerkendes i den forbindelse, at dyrkning af genetisk modificerede afgrøder vil kunne medføre effekter for konventionelle og økologiske produktionsformer, som ikke er kendt på tidspunktet for lovforslagets vedtagelse. Udformningen af kompensationsordningen vil på den baggrund blive taget op til revision i forbindelse med evaluering af den danske model for sameksistens. Finansiering af kompensationsordningen, herunder anvendelsen af promilleafgiftsfondene, vil indgå i evalueringen, idet der ikke på nuværende tidspunkt vil blive anvendt midler fra promilleafgiftsfondene til kompensation.

Forligspartierne er enige om, at den aftalte kompensationsordning på sigt bør afløses af forsikringsordninger.

Særlige foranstaltninger i forbindelse med genetisk modificeret raps, græsser og kløver

Udredningsgruppens analyser viser, at der på nuværende tidspunkt ikke kan fastsættes virkemidler for genetisk modificeret raps, som kan sikre sameksistens i forhold til produktion af hybridraps. For andre rapstyper har udredningsgruppen anvist virkemidler, som kan sikre sameksistens.

På nuværende tidspunkt finder markedsføring af genetisk modificeret raps, græsser eller kløver til dyrkning ikke sted i Danmark. Forligspartierne drøfter virkemidler med henblik på at sikre sameksistens, når markedsføring af enten genetisk modificeret raps, græsser eller kløver til dyrkning bliver aktuel.

Indtil markedsføring er aktuel, vil genetisk modificeret raps, græsser og kløver være undtaget fra den dyrkningsgodkendelse, som udstedes.

Uddannelse

Uddannelseskrevet omfatter ud over driftsherren/ejeren ansatte på bedriften, der håndterer genetisk modificerede afgrøder.

I forbindelse med transport af genetisk modificerede afgrøder vil der blive stillet en række krav, herunder om adskillelse og rengøring samt overdækning af transportudstyr. Der vil herudover være behov for at efteruddanne ansatte i transportfirmaer, der håndterer genetisk modificerede afgrøder.

Håndtering af genetisk modificerede afgrøder i senere handelsled reguleres af forordningerne om sporbarhed og mærkning samt genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer.

Kontrol

Monitering af den faktiske udvikling sikres gennem indberetning og fysisk kontrol af alle bedrifter mindst en gang om året. Det fremtidige kontrolbehov vil indgå i evalueringen.

Kontrollen tilrettelægges, så den finder sted før høst. Endvidere foretages uanmeldte stikprøvekontroller. Kontrollen er brugerfinansieret og foretages af Plantedirektoratet.

Straffebestemmelser

Overtrædelser kan i overensstemmelse med gældende praksis straffes med bøde.

Frakendelse af godkendelsen til dyrkning ved særlig grove overtrædelser kan ske i 1-5 år eller indtil videre. Frakendelsen sker ved dom. Loven bemyndiger fødevarerministeren til at suspendere godkendelsen i overensstemmelse med de gældende regler.

Offentliggørelse

Forligspartierne lægger vægt på, at dyrkningen af genetisk modificerede afgrøder i Danmark finder sted i fuld åbenhed.

Oplysninger om dyrkning og kontrolresultater offentliggøres med fokus på brugervenlighed og tilgængelighed. Offentliggørelsen finder sted på internettet via Plantedirektoratets hjemmeside.

Øvrige elementer

Informationsaktiviteter

Forligspartierne er enige om at styrke forbrugerinformationen vedrørende mærkningsregler-

ne for genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer. Der afsættes 1 mio. kr. til indsatsen, som tænkes gennemført i samarbejde med Forbrugerrådet.

Forligspartierne noterer sig, at der planlægges en økologikampagne vedrørende det europæiske økologilogo. Et af temaerne vil være, at der ikke anvendes gmo'er i økologisk produktion.

Økologisk forædlingsindsats

Forligspartierne lægger vægt på at styrke grundlaget for økologisk forædling for at sikre tilgængeligheden af økologisk såsæd og frø og udnytte eksportmuligheder på området.

Forædlingsindsatsen udmøntes inden for rammerne af det kommende FØJO III. Man vil i den forbindelse arbejde for, at den danske indsats danner udgangspunkt for en forskningsindsats på europæisk plan.«

Et *mindretal* i udvalget (DF, EL og KD) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod de stillede ændringsforslag.

DF's, EL's og KD's medlemmer af udvalget påpeger, at lovforslaget ikke vil kunne sikre, at spredning af gmo-afgrøder undgås. Med de foreslåede regler vil det kun være et spørgsmål om tid, før spredning er sket i et omfang, som vil vanskeliggøre og måske endda umuliggøre økologisk dyrkning i Danmark, og som vil påføre alle mulige andre end gmo-producenterne urimelige omkostninger. I den forbindelse skal det erindres, at der ikke eksisterer de nødvendige internationale erstatningsregler, at EU-Kommissionen har nægtet at fremsætte forslag til sådanne regler, og at EU's markedsregler samtidig forhindrer, at de enkelte lande selv kan fastsætte effektive regler. Efter partiernes opfattelse bør Danmark ligesom Østrig give regionerne adgang til at fungere som gmo-frie zoner, og Danmark bør desuden indføre et gmo-moratorium.

En vedtagelse af lovforslaget vil ikke alene være et svigt over for forbrugere og landmænd i Danmark, men vil samtidig sætte en uhyre lav international standard. Med de urealistisk små beskyttelseszoner, de elendige erstatningsregler og den ringe kontrol, som er konsekvensen af lovforslaget, lægger den danske regering op til en international standard, som kun de store gmo-producenter vil glæde sig over, mens alt tyder

på, at et flertal af befolkningen vil være modstandere af en sådan lemfældighed.

Med de tidsfrister, som udvalget har været nødt til at fastsætte, har det ikke været muligt at stille de mange spørgsmål, som vil være nødvendige for at sikre en forsvarlig udredning af det store antal dunkle punkter og uklare konsekvenser, som er indeholdt i lovforslaget. Lovforslaget bygger i høj grad på bemyndigelser, og med en eventuel vedtagelse i indeværende folketings-samling vil ingen kunne forudse, hvad der vil ske. Det kan dog siges med rimelig sikkerhed, at det kun vil være et spørgsmål om tid, før der vil opleves alvorlige problemer med spredning eller skader på miljø og sundhed.

Partierne er tilfredse med, at udvalget afholdt en høring på et højt fagligt niveau, men det er så meget mere beklageligt, at der ikke efterfølgende er tid til at få afklaret de mange spørgsmål, som høringen rejste.

Regeringen har forsømt i tide at fremme denne sag, herunder at indbyde partierne til de nødvendige drøftelser, og har forsømt i tide at indkalde forslag til ændringer i lovforslaget. Regeringen bærer således det fulde ansvar for, at der ikke er tid til den nødvendige behandling af dette overordentlig komplicerede lovforslag.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Simut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *fødevareministeren*, tiltrådt af et flertal (S, V, KF, SF, og RV):

Til titlen

1) I titlen udgår »(sameksistensloven)«.
[Lovteknisk ændring af titlen]

Ny paragraf

2) Efter § 3 indsættes som ny paragraf:

»§ 01. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte bestemmelser om, at godkendelse til dyrkning kan begrænses, og ministeren kan herunder undtage bestemte typer af afgrøder fra godkendelsen.«

[Undtagelse af bestemte afgrøder]

Ny paragraf

3) Efter § 5 indsættes som ny paragraf:

»§ 02. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse af resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af tilsyn og kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven eller af Det Europæiske Fællesskabs forordninger. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at klage ikke har opsættende virkning. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, på hvilken måde og i hvilken form kontrolresultaterne kan gøres tilgængelige for offentligheden på kontrolstedet.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelsen, herunder at offentliggørelse kan ske elektronisk.

Stk. 3. Ministeren kan træffe bestemmelse om, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater. Til brug for offentliggørelse kan ministeren på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort, eller som skal offentliggøres. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Stk. 4. Ministeren kan bestemme, at offentliggørelse af oplysninger om marker dyrket med genetisk modificerede afgrøder kan ske på internettet på grundlag af et af ministeren oprettet it-informationssystem vedrørende oplysninger om dyrkning. Enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort, eller som skal offentliggøres. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.«

[Offentliggørelsesordning]

Til § 7

4) *Stk. 3* affattes således:

»*Stk. 3.* Det kompensationsberettigede tab, jf. stk. 1, kan højst udgøre

- 1) reduktionen i afgrødens salgspris, som forekomsten af genetisk modificeret materiale har medført,
- 2) omkostninger til prøvetagning og analyse og
- 3) tab som følge af krav om genomlægning af økologiske arealer eller dyr på grund af forekomst af genetisk modificeret materiale.«

[Udvidelse af kompensationsordningen til tab i forbindelse med krav om genomlægning og bortfald af bagatelgrænsen]

5) *Stk. 4* affattes således:

»*Stk. 4.* Uanset bestemmelserne i stk. 1, nr. 1 og 2, udbetaler ministeren kompensation, såfremt en autoriseret økologisk jordbruger lider et tab på grund af forekomst af genetisk modificerede frø i sin såsæd. Det kompensationsberettigede tab opgøres i henhold til bestemmelserne i stk. 3.«

[Udvidelse af kompensationsordningen i forbindelse med forekomst af genetisk modificerede frø i såsæd]

Til § 10

6) I *stk. 1* ændres beløbet »60 kr.« til: »100 kr.«

[Forhøjelse af dyrkningsbidraget]

Til § 12

7) I *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »Bestemmelsen« til: »Bestemmelserne«, og efter »straffelovens § 79, stk.« indsættes ordene: »3 og«.

[Forhøjelse af frakendelsestiden]

8) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2.* Skønner ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, at betingelserne for frakendelse efter stk. 1, 1. pkt., er opfyldt, kan ministeren, såfremt der er nærliggende fare for misbrug, midlertidigt inddrage en godkendelse udstedt efter regler udstedt i medfør af § 3. Den, hvis godkendelse er inddraget, kan forlange inddragelsen indbragt for domstolene. Begæring herom skal fremsættes inden 4 uger efter, at afgørelsen, der skal indeholde oplysning om adgangen til at kræve domstolsprøvelse og om fristen herfor, er

meddelt den pågældende. Ministeren anlægger sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.«

[Midlertidig tilbagekaldelse af godkendelse]

9) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Begæring om sagsanlæg har opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling ikke må udøve vedkommende rettlighed. Såfremt ministerens afgørelse findes lovlig ved dommen, kan det i denne bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.«

[Virksomheder af sagsanlæg]

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Ændringsforslaget er af lovteknisk karakter.

Til nr. 2

Bemyndigelsen tænkes anvendt således, at ministeren undtager genetisk modificeret raps, genetisk modificeret kløver samt genetisk modificerede græsser fra godkendelse til dyrkning efter loven, indtil der er udstedt bekendtgørelser, der fastsætter virkemidler for de pågældende afgrøder. De pågældende afgrøder vil således ikke kunne dyrkes, indtil der er fastsat virkemidler.

Baggrunden er, at udredningsgruppen for nuværende ikke kan anvise virkemidler for følgende tilfælde:

- Frøavl af hybridraps.
- Økologisk græsfrøavl ved omfattende dyrkning af genetisk modificerede græsser.
- Økologisk hvidkløverfrøproduktion.
- Konventionelle og økologisk kløverafgræsningsmarker.

Der foreligger ikke markedsføringsgodkendelser til dyrkning af genetisk modificeret raps, genetisk modificeret kløver og genetisk modificerede græsser. Når sådanne godkendelser bliver aktuelle, vil der blive udstedt de fornødne bekendtgørelser med angivelse af virkemidler. Bekendtgørelser udstedt i medfør af bestemmelsen indeholdende undtagelser for genetisk modificeret raps, genetisk modificeret kløver samt genetisk modificerede græsser vil herefter blive ophævet.

Udredningsgruppens analyser viser, at der på nuværende tidspunkt ikke kan fastsættes virkemidler for genmodificeret raps, som kan sikre sameksistens i forhold til hybridraps. For andre rapstyper har udredningsgruppen anvist virkemidler, som kan sikre sameksistens.

Til nr. 3

Bestemmelsen findes tilsvarende i anden lovgivning inden for Fødevarerministeriets område.

Med lov nr. 481 af 12. juni 1996 om offentliggørelse af kontrolresultater og om ændring af visse love under Landbrugs- og Fiskeriministeriet blev der etableret hjemmel til at offentliggøre kontrolresultater.

Lovens principper blev fortsat i fødevarerloven af 1998. Imidlertid blev der fra forskellig side fremsat kritik mod den dagældende ordning, og ved lov nr. 279 af 25. april 2001 blev ordningen revideret på en række punkter.

Fødevarerlovens offentliggørelsesordning er udformet med henblik på de produktionsvirksomheder og handelsvirksomheder, som fødevarerloven omfatter. Ordningen er forbrugerorienteret. Det område, som lovforslaget om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder omfatter, vil i mindre grad være forbrugerrelateret.

Det kan dog ikke udelukkes, at der vil blive behov for, at der også på det område, som lovforslaget dækker, skal finde en offentliggørelse sted af kontrolresultater eller andet dokumentationsmateriale. Der foreslås således indsat en bestemmelse, der svarer til fødevarerlovens offentliggørelses hjemmel, jf. fødevarerlovens § 68.

Det er hensigten i medfør af bestemmelsen i stk. 4 at etablere en alment tilgængelig web-baseret tjeneste, hvorigennem det bliver muligt at fremsøge oplysning om beliggenhed, størrelse og afgrødetype på arealer dyrket med genetisk modificerede afgrøder. Oplysningerne er af særlig interesse for bl.a. jordbrugere og andre, der eksempelvis ønsker at lade placeringen af de genetisk modificerede afgrøder have indflydelse på deres planlægning og eller placering af en given produktion.

Det er umiddelbart hensigten at basere systemet på eksisterende digitale kortprodukter, som anvendes inden for Fødevarerministeriets område. Der vil ved valget af system blive taget hensyn til, at systemet er nemt tilgængeligt og har en

høj topografisk genkendelighed, således at det kan anvendes af brugere uden særlige geografiske eller kartografiske forudsætninger.

Muligheden for at indhente masseoplysninger medtages i bestemmelsen ud fra hensynet til dem, der har brug for at danne sig et overblik over placering i landet af marker med genetisk modificerede afgrøder.

Til nr. 4

Det vil i enkelte sager behandlet efter reglerne i økologiloven kunne være nødvendigt at kræve genomlægning af et økologisk dyrket areal, hvor der konstateres forekomst af genetisk modificeret materiale. Såfremt der stilles krav om genomlægning, betyder det, at arealet skal gennemgå omlægningstiden igen og dyrkes økologisk i 2 år, før produkterne kan sælges som økologiske. I særlig alvorlige tilfælde kan det blive aktuelt at forlænge genomlægningstiden for arealet.

Efter ændringsforslaget kan der ydes kompensation for dokumenterede tab som følge af krav om genomlægning af økologiske arealer og dyr, hvis kravet er begrundet i forekomst af genetisk modificeret materiale.

I sådanne tilfælde, hvor krav om genomlægning stilles på baggrund af utilsigtet forekomst af genetisk modificeret materiale og betingelserne for ydelse af kompensation i øvrigt er opfyldt, vil der blive ydet kompensation for det dokumenterede tab, den økologiske jordbruger lider som følge heraf, herunder tab som følge af krav om genomlægning af dyr, fodret med den pågældende afgrøde samt tab i forbindelse med bortfald af eller krav om tilbagebetaling af tilskud.

Den foreslåede bestemmelse erstatter endvidere bestemmelsen om, at ministeren kan fastsætte en bagatelgrænse for kompensationsberettigede tab. Der gælder herefter ikke en nedre grænse for kompensationsberettigede tab.

Til nr. 5

Ændringsforslaget medfører, at en autoriseret økologisk jordbruger, der lider et tab som følge af forekomst af genetisk modificeret materiale i sin såsæd, vil være berettiget til kompensation efter loven, uanset om vedkommende ligger inden for eller uden for kompensationszonen, jf. stk. 1 og 2, og uanset hvilken art de genetisk modificerede frø, der forefindes i såsæden, stammer

fra. Det kompensationsberettigede tab skal opgøres i henhold til den foreslåede stk. 3, hvorefter der kan kompenseres for forskellen i afregningsprisen, udgifter til prøveudtagning og analyse samt tab i forbindelse med et eventuelt krav om genomlægning.

De øvrige betingelser for at få kompensation efter loven og om nedsættelse og bortfald ved egen skyld, overstigelse af en af ministeren fastsat tærskelværdi, krav til anmeldelse, ministerens indtræden i skadelidtes erstatningskrav samt skadelidtes ret til over for skadevolder at gøre krav gældende for tab ud over den udbetalte kompensation, gælder for kompensation efter denne bestemmelse.

Til nr. 6

Efter ændringsforslaget forhøjes det bidrag, en dyrker årligt skal betale pr. hektar dyrket med en genetisk modificeret afgrøde, fra 60 kr. til 100 kr.

Til nr. 7

Efter lovforslagets § 12, stk. 2, kan frakendelse ved dom af en godkendelse til dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder ikke overstige 5 år. Ændringsforslaget medfører, at straffelovens § 79, stk. 3, i stedet finder anvendelse. Det

betyder, at frakendelsen sker på tid fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom eller indtil videre. I sidstnævnte tilfælde kan spørgsmålet om fortsat udelukkelse fra dyrkning af genetisk modificerede afgrøder som hovedregel tidligst indbringes for retten efter 5 års forløb. Bestemmelsen svarer til reglen i miljøbeskyttelseslovens § 110 b, stk. 3.

Til nr. 8 og 9

Med ændringsforslagene gives mulighed for, at fødevarerministeren midlertidigt kan inddrage godkendelse til dyrkning m.v., såfremt der er nærliggende fare for misbrug af godkendelsen. Det er hensigten at anvende bestemmelsen i tilfælde, hvor ministeren finder, at der er sket grov eller gentagen overtrædelse af bestemmelser i loven eller regler udstedt i medfør af loven og i den forbindelse enten har indgivet politianmeldelse eller har til hensigt at gøre det. I sådanne tilfælde kan godkendelsen midlertidigt inddrages, indtil det er besluttet ikke at rejse sag efter stk. 1, eller indtil sag er rejst efter nævnte bestemmelse. I sidstnævnte tilfælde finder bestemmelsen i straffelovens § 79, stk. 4, som nævnt i § 12, stk. 1, tilsvarende anvendelse.

Den i § 12, stk. 2, nævnte sag anlægges af ministeren og behandles som et civilt anerkendelsesøgsmål.

Jens Kirk (V) nfm. Jens Christian Larsen (V) Inger Støjberg (V) Henrik Vestergaard (V)

Christian H. Hansen (DF) fmd. Jørn Dohrmann (DF) Else Theill Sørensen (KF)

Carina Christensen (KF) Mogens Nørgård Pedersen (KD) Erik Mortensen (S)

Henrik Dam Kristensen (S) Nicolai Wammen (S) Ole Vagn Christensen (S) Ritt Bjerregaard (S)

Kristen Touborg (SF) Martin Lidegaard (RV) Keld Albrechtsen (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	55*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

---

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 169**

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra fødevareministeren
2	Henvendelse af 9/3-04 fra Organisationen mod Gensplejsede Fødevarer
3	Spm. 1 om kommentar til henvendelse af 9/3-04 fra Organisationen mod Gensplejsede Fødevarer, til fødevareministeren
4	Spm. 2 om fastsættelse af tærskelværdien for forekomster af gmo'er, til fødevareministeren
	Spm. 3 om tærskelværdien og retten til erstatning, til fødevareministeren
	Spm. 4 om et loft for tærskelværdien svarende til tærskelværdien i EU's økologiforordning, til fødevareministeren
	Spm. 5 om muligheden for at fastsætte krav om uddannelse i sameksistens som betingelse for at dyrke gmo-afgrøder, til fødevareministeren
	Spm. 6 om krav om uddannelse i sameksistens som betingelse for at dyrke gmo-afgrøder, til fødevareministeren
5	Høringsnotat og høringssvar, fra fødevareministeren
6	Svar på spørgsmål nr. S 2716 om spredning af gmo'er fra majs i Spanien til økologiske brug
7	Henvendelse af 20/3-04 fra Danmarks Biavlerforening
8	Spm. 7 om kommentar til henvendelse af 20/3-04 fra Danmarks Biavlerforening, til fødevareministeren
9	Henvendelse af 23/3-04 fra Forbrugerrådet
10	Spm. 8 om kommentar til henvendelse af 23/3-04 fra Forbrugerrådet, til fødevareministeren
11	Meddelelse om afholdelse af høring om erfaringerne med dyrkning af gmo'er
12	Spm. 9 om indholdet i den lovgivning, der for tiden behandles i Østrig vedrørende sameksistens og gmo-fri zone i Ober-Österreich, til fødevareministeren
13	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
14	Spm. 10 om ansvarsreglerne for spredning af gmo'er i Storbritannien, til fødevareministeren
	Spm. 11 om gmo-frie zoner i Europa, til fødevareministeren
	Spm. 12 om status for arbejdet med sameksistensregler i andre EU-lande, til fødevareministeren
15	Kopi EEU: Østrigs anvendelse af miljøgarantien til gmo-frit område
16	Svar på spm. 1 om kommentar til henvendelse af 9/3-04 fra Organisationen mod Gensplejsede Fødevarer, fra fødevareministeren
17	Svar på spm. 2 om fastsættelse af tærskelværdien for forekomster af gmo'er, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 3 om tærskelværdien og retten til erstatning, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 4 om et loft for tærskelværdien svarende til tærskelværdien i EU's økologiforordning, fra fødevareministeren

Bilagsnr.	Titel
	Svar på spm. 5 om muligheden for at fastsætte krav om uddannelse i sameksistens som betingelse for at dyrke gmo'er, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 6 om krav om uddannelse i sameksistens, som betingelse for at dyrke gmo'er, fra fødevareministeren
18	Tilmelding til høring om »sameksistens«
19	Invitation til Miljø- og Planlægningsudvalget om deltagelse i høring om »sameksistens«
20	Svar på spm. 7 om kommentar til henvendelse af 20/3-04 fra Danmarks Biavlerforening, fra fødevareministeren
21	Svar på spm. 8 om kommentar til henvendelse af 23/3-04 fra Forbrugerrådet, fra fødevareministeren
22	Henvendelse af 7/4-04 fra Økologisk Landsforening
23	Spm. 13 om kommentar til henvendelse af 7/4-04 fra Økologisk Landsforening, til fødevareministeren
24	Svar på spørgsmål nr. S 2942 om gensplejsede fødevarer
25	Svar på spørgsmål nr. S 2941 om Eurobarometerundersøgelsen
26	Indberetning om spredning af gmo'er til økologiske produkter i Spanien
27	Spm. 14 om, at stater i Australien har fastholdt et moratorium mod dyrkning af eller indførelse af gmo-afgrøder fra Monsanto og Bayer, til fødevareministeren
28	Svar på spm. 9 om indholdet i den lovgivning, der fortiden behandles i Østrig vedrørende sameksistens og gmo-fri zone i Ober-Österreich, fra fødevareministeren
29	Svar på spm. 10 om ansvarsreglerne for spredning af gmo'er i Storbritannien, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 11 om gmo-frie zoner i Europa, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 12 om status for arbejdet med sameksistensregler i andre EU-lande, fra fødevareministeren
30	Spm. 15 om de overvejelser, der foregår i den britiske regering, til fødevareministeren
31	Foreløbigt program for høringen 11/5-04
32	Spm. 16 om sikring mod gmo-forurening, til fødevareministeren
	Spm. 17 om opretholdelse af gmo-moratoriet, til fødevareministeren
	Spm. 18 om finansiering af kompensationsordningen, til fødevareministeren
	Spm. 19 om promilleafgiftsfondene, til fødevareministeren
33	Spm. 20 om oversendelse af notat om proceduren i forbindelse med EU-godkendelse af gmo-fødevarer og den af Kommissionen afgivne erklæring om artikel 5, til fødevareministeren
34	Svar på spm. 14 om, at stater i Australien har fastholdt et moratorium mod dyrkning af eller indførelse af gmo-afgrøder fra Monsanto og Bayer, fra fødevareministeren
35	Spm. 21 om tab i forbindelse med genomlægning, til fødevareministeren
	Spm. 22 om kompensation for spredning, til fødevareministeren
	Spm. 23 om de økologiske landmænd, til fødevareministeren
	Spm. 24 om dyrkning af gmo'er, til fødevareministeren
	Spm. 25 om håndtering af gmo-fødevarer, til fødevareministeren
	Spm. 26 om friholdelse af produktioner for gmo'er, til fødevareministeren
	Spm. 27 om mærkning af gmo-fødevarer, til fødevareministeren
	Spm. 28 om fremlæggelse af et forslag til et EU-sameksistensdirektiv, til fødevareministeren
	Spm. 29 om udvidelse af krav om uddannelse af landmænd, til fødevareministeren

Bilagsnr.	Titel
36	Svar på spm. 20 om oversendelse af notat om proceduren i forbindelse med EU-godkendelse af gmo-fødevarer og den af Kommissionen afgivne erklæring om artikel 5, fra fødevareministeren
37	Svar på spm. 15 om de overvejelser, der foregår i den britiske regering, fra fødevareministeren
38	Svar på spm. 16 om sikring mod gmo-forurening, fra fødevareministeren Svar på spm. 17 om opretholdelse af moratoriet, fra fødevareministeren Svar på spm. 18 om finansiering af kompensationsordningen, fra fødevareministeren Svar på spm. 19 om promilleafgiftsfondene, fra fødevareministeren
39	Svar på spm. 21 om tab i forbindelse med genomlægning, fra fødevareministeren Svar på spm. 22 om kompensation for spredning, fra fødevareministeren Svar på spm. 23 om de økologiske landmænd, fra fødevareministeren Svar på spm. 24 om dyrkning af gmo-afgrøder, fra fødevareministeren Svar på spm. 25 om håndtering af gmo-fødevarer, fra fødevareministeren Svar på spm. 26 om friholdelse af produktioner for gmo'er, fra fødevareministeren Svar på spm. 27 om mærkning af gmo-fødevarer, fra fødevareministeren Svar på spm. 28 om fremlæggelse af et forslag til et EU-sameksistensdirektiv, fra fødevareministeren Svar på spm. 29 om udvidelse af krav om uddannelse af landmænd, fra fødevareministeren
40	Svar på spm. 13 om kommentar til henvendelse af 7/4-04 fra Økologisk Landsforening, fra fødevareministeren
41	1. udkast til betænkning
42	Besvarelse af spørgsmål 205 stillet af Miljø- og Planlægningsudvalget vedrørende Müllerrapporten, fra miljøministeren
43	Spm. 30 om, hvilken kompensation jordbrugere kan få for tab i efterfølgende år efter dyrkningsåret, til fødevareministeren Spm. 31 om, hvem der skal betale for, kontrollere og i praksis foretage oprydning efter utilsigtet spredning af genetisk modificeret materiale, til fødevareministeren Spm. 32 om, hvem der betaler kompensation og/eller erstatning til de landmænd, som får afgrøden inficeret med genetisk modificeret materiale, til fødevareministeren Spm. 33, om landmænd, der ikke selv har dyrket genetisk modificerede afgrøder, selv skal afholde omkostningerne til bekæmpelse af spildplanter, til fødevareministeren Spm. 34 om, hvordan landmænd får kompensation eller erstatning, hvis de samlede årlige kompensationsudbetalinger overstiger den på finansloven fastsatte ramme, til fødevareministeren Spm. 35, om en landmand bliver erstatningspligtig, såfremt han leverer inficeret korn til et foderstoffirma uden at have kendskab til det, til fødevareministeren
44	Spm. 36 om sikring af sameksistens for afgrøder og produktionssituationer, som der endnu ikke kan angives virkemidler for, til fødevareministeren Spm. 37, om forslaget fra udredningsgruppen vedrørende sameksistens om et monitorings-, forsknings- og udviklingsprogram er indeholdt i lovforslaget, til fødevareministeren Spm. 38 om, hvordan der tages højde for »den menneskelige faktor« ved udformning af reglerne om sameksistens, til fødevareministeren Spm. 39 om transport af genetisk modificeret materiale med spredningsrisiko, til fødevareministeren Spm. 40 om maskinfællesskab mellem landmænd, der dyrker gmo-afgrøder, og landmænd, der ikke dyrker gmo-afgrøder m.v., til fødevareministeren

Bilagsnr.	Titel
	Spm. 41 om de økonomiske fordele, der er ved at dyrke genetisk modificerede afgrøder m.v., til fødevareministeren
	Spm. 42 om, hvor mange offentlige midler der er afsat til forskning i sameksistens, til fødevareministeren
	Spm. 43 om en kompensationsordning, der dækker alle en landmands tab i forbindelse med utilsigtet forekomst af genetisk modificeret materiale i afgrøder, til fødevareministeren
	Spm. 44 om kammeradvokatens udtalelse vedrørende en egentlig erstatningsordning m.v., til fødevareministeren
	Spm. 45 om risikovurdering vedrørende spredning af genetisk modificerede afgrøder m.v., til fødevareministeren
	Spm. 46 om forbrugerbeskyttelse mod genetisk modificeret materiale i forbindelse med animalsk produktion, til fødevareministeren
	Spm. 47 om økologisk produktion af såsæd, hvis lovforslaget vedtages, til fødevareministeren
45	Revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
46	EU-regler for genetisk modificerede organismer
47	Svar på spm. 30 om, hvilken kompensation jordbrugere kan få for tab i efterfølgende år efter dyrkningsåret, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 31 om, hvem der skal betale for, kontrollere og i praksis foretage oprydning efter utilsigtet spredning af genetisk modificeret materiale, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 32 om, hvem der betaler kompensation og/eller erstatning til de landmænd, som får afgrøden inficeret med genetisk modificeret materiale, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 33, om landmænd, der ikke selv har dyrket genetisk modificerede afgrøder, selv skal afholde omkostningerne til bekæmpelse af spildplanter, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 34 om, hvordan landmænd får kompensation eller erstatning, hvis de samlede årlige kompensationsudbetalinger overstiger den på finansloven fastsatte ramme, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 35, om en landmand bliver erstatningspligtig, såfremt han leverer inficeret korn til et foderstoffirma uden at have kendskab til det, fra fødevareministeren
48	Svar på spm. 36 om sikring af sameksistens for afgrøder og produktionssituationer, som der endnu ikke kan angives virkemidler for, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 37 om forslaget fra udredningsgruppen vedrørende sameksistens om et monitorings-, forsknings- og udviklingsprogram er indeholdt i lovforslaget, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 38 om, hvordan der tages højde for »den menneskelige faktor« ved udformning af reglerne om sameksistens, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 39 om transport af genetisk modificeret materiale med spredningsrisiko, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 40 om maskinfællesskab mellem landmænd, der dyrker gmo-afgrøder, og landmænd, der ikke dyrker gmo-afgrøder m.v., fra fødevareministeren
	Svar på spm. 41 om de økonomiske fordele, der er ved at dyrke genetisk modificerede afgrøder m.v., fra fødevareministeren
	Svar på spm. 42 om, hvor mange offentlige midler der er afsat til forskning i sameksistens, fra fødevareministeren

Bilagsnr.	Titel
	Svar på spm. 43 om en kompensationsordning, der dækker alle en landmands tab i forbindelse med utilsigtet forekomst af genetisk modificeret materiale i afgrøder, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 44 om kammeradvokatens udtalelse vedrørende en egentlig erstatningsordning m.v., fra fødevareministeren
	Svar på spm. 45 om risikovurdering vedrørende spredning af genetisk modificerede afgrøder m.v., fra fødevareministeren
	Svar på spm. 46 om forbrugerbeskyttelse mod genetisk modificeret materiale i forbindelse med animalsk produktion, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 47 om økologisk produktion af såsæd, hvis lovforslaget vedtages, fra fødevareministeren
49	Spm. 48 om uddybelse af besvarelsen af spørgsmål 31, til fødevareministeren
	Spm. 49 om uddybende forklaring af, hvad »dansk rets almindelige erstatningsregler« indebærer, til fødevareministeren
	Spm. 50 om, hvem der afholder omkostningerne til bekæmpelse af spildplanter efter gmo-afgrøder, til fødevareministeren
	Spm. 51, om et monitoringsprogram er indeholdt i lovforslaget, til fødevareministeren
	Spm. 52 om, hvordan lovforslaget tager højde for »den menneskelige faktor«, til fødevareministeren
	Spm. 53 om, hvordan ministeren vil sikre sig, at køretøjer, maskiner m.v. rent faktisk bliver rengjort, til fødevareministeren
	Spm. 54 om de økonomiske fordele ved dyrkning af gmo'er fordelt på de enkelte afgrøder, til fødevareministeren
	Spm. 55 om konkret udformning af erstatningsregler for tab i forbindelse med utilsigtet forekomst af gmo'er, til fødevareministeren
	Spm. 56 om oplysninger til forbrugerne om, at der har været anvendt gmo'er i forbindelse med animalsk produktion, til fødevareministeren
	Spm. 57 om uddybelse af besvarelsen af spørgsmål 47, især for så vidt angår økologisk hvidkløverfrøavl, til fødevareministeren
50	2. udkast til betænkning
51	Ændringsforslag fra fødevareministeren
52	Aftale mellem Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og regeringen (V og KF)
53	Svar på spm. 11 om gmo-frie zoner i Europa, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 12 om status for arbejdet med sameksistensregler i andre EU-lande, fra fødevareministeren
54	Supplerende svar på spm. 21 om tab i forbindelse med genomlægning, fra fødevareministeren
55	Svar på spm. 48 om uddybelse af besvarelsen af spørgsmål 31, til fødevareministeren
	Svar på spm. 49 om uddybende forklaring af, hvad »dansk rets almindelige erstatningsregler« indebærer, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 50 om, hvem der afholder omkostningerne til bekæmpelse af spildplanter efter gmo-afgrøder, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 51, om et monitoringsprogram er indeholdt i lovforslaget, fra fødevareministeren
	Svar på spm. 52 om, hvordan lovforslaget tager højde for »den menneskelige faktor«, fra fødevareministeren

Bilagsnr.**Titel**

Svar på spm. 53 om, hvordan ministeren vil sikre sig, at køretøjer, maskiner m.v. rent faktisk bliver rengjort, fra fødevareministeren

Svar på spm. 54 om de økonomiske fordele ved dyrkning af gmo'er fordelt på de enkelte afgrøder, fra fødevareministeren

Svar på spm. 55 om konkret udformning af erstatningsregler for tab i forbindelse med utilsigtet forekomst af gmo'er, fra fødevareministeren

Svar på spm. 56 om oplysninger til forbrugerne om, at der har været anvendt gmo'er i forbindelse med animalsk produktion, fra fødevareministeren

Svar på spm. 57 om uddybelse af besvarelsen af spørgsmål 47, især for så vidt angår økologisk hvidkløverfrøavl, fra fødevareministeren